

1. a. stahena maklampfo. a galu: n hebaxskrik // la. n //
2. manskamara. ot of maker istabluma gong: to
3. tegaworax sprinara alenax mar miz mitmasin
4. spaja isni hendax of iszwo. r warak of ko. j warak // la. r sto. x //
5. updaskip kregara verskimelt bro. ut
6. dan timarman hi (a) nasplinter inxana vinge
7. daskipar laekte xanlipanaf
8. inda. fobrik isniks toxi. n
9. kromdage togis ga. w hi: r mankintja (kintja tot ± 6 jaar)
10. hospas of kastale. i. n (meer nog naam) givons fi: r glo. s bi: r - glaeskas of gla. sos - ompentja sne. val = jenever. // drisenterkas - borrels van 3 centen //
11. breng d. ns twekilo. krikkas - meer ompont of vi: r (krikkas zijn kleine, zware, blauwe pruimen)
12. xohen mitor ve: va drulitor we: n ootxadronke of vpxaxo. s pa
13. he. i drae: qdama of me minklaxol
14. ikhe xanxkni gaxi: n (knijps is meerw.)
15. vastolo. r vant wort (hi: r) hosnimiz gaha. wwa
16. ikse. i ble. i da. k mihan nimegago. n se. of ben
17. ikhit ni xadon - kaxa
18. wi hixot xadon - don di: jaxda. r didax onkampt
19. onspen - sprinowepa - naspinakop
20. paet - mats (ook pet zo genoemd) - skesk - bana. w - // gina bana - geen lang persoon // wa. j (da bimda heten weiden langs de Dommel - gruis: grasland om het huis - vptomisiz op ruimte om het huis - tbruk is meer bebost dan de bimda) - padastul (mv. padesty: l) - onhex - nakskfors (mv. kxkfors) // hikkel is meer jongenstaal // no zomar vo. a gal
21. dijs he. val di makta da hxlwrat ont fae. xto
22. eksalu kro. lokas xe. va // kro. als = kralen //
23. Englant lat fpa. l a. w ske. ap avbreko
24. he. i xonaker gabe. to diranon hant // onamb. et // he. i hi = hij heeft //
25. gima ook gifme ook gimen (jonge ^{van} fartwijk) twe brej ste. n - bre. jor - brstta
26. dabilt da stotar nimiz
27. dijmins dihe onle. van axana prins // axana vis intwater - tis mo hels pit - tirana skona gro. ston he. r //
28. lysifar of dandy. val isni indan hrmel goble. va // lysiferas = lucifers //
29. dasko. 3 ljon xen midomster no da xe. gawe. ist (heel zwakke twee klank)
30. ikantax ni hi: r kuma er of ^{v. n} ikkaxaxa
31. da brsta drinke ge. r le. xant me. als op // da kuj sapa = de koeindrank geven, waarin meel enz. gedaan is da sopketel //
32. he. i kamixon weroka - he. i hit of hegot inxonke. al of he. i hikilpre. nt // tantpe. n(t) //
33. stik of xetis maste. al indijom besom
34. nejs - kegala dunxonimiz (is. voorzover bekend. hier nooit gedaan, h. f. gals wel) // he. i is be. i dondu. w = hij is bij de handboogschutterij //
35. he. j dor - ikhe wal twe kiza of omparkiza gorup
36. di pe. r di isni r. p. dor xit nsgm wets psten
37. xaxen bfaeltin (faelt is zowel bouw als weiland)
38. xaxitam erst fanxansenta af xaxolapa
39. he. i xalt nositni we. it brens
40. xista helofan daroma kwet
41. da miz no dimut xan vta. w best on // dom bas //
42. indakno. l xwema is xaxerlak (Het kanaal is het Wilhelmina - kanaal) // indaskelda //
43. he. i hi vpa. l p. r. ts amdabi xosta. rak is (zo is xie in het Oorschots wordt beweerd).

44. weli muts daz da hēloft afhebr en geli
daz est of dān o. vārskōt
45. hēlopris efkōs dabēt vprator
46. dānā mēt sālōr isovet dān vā. rōkō
47. hē hēbr gawēt wist wētstō sprinzō kan
|| wīwīs wētō = willen wij eens wedden ||
48. dām bo. s^o mkwēkōr kaldām bo. s^o m griz vijō
49. du oerst dā fē. nōtōr is dīxt of tū (fē. nōtōr =
lō: kō - rō. mō zijn de ruiten met omlysting)
50. tōbzōntō lō. jō vā dā oerstōmīs - dā lēstō
mīs - blōf
51. bētsprā. j - kīkōrdz. l ok kīkōr sōndrōk -
vō^r sprā. jō - oet sprā. jō - — - oet brā. jō - mēs
brē. kō - mām bōtōrām klō. r mō. kō (een bōtōr -
ham bestaat uit 2 snētjōs - bōtōr = bōtōr -
bōtōrō = kāmēn).
52. dī vā. w of dā. w ē. f (pejoratiēf) hītōr kō. rē
lō. r tō knīpō
53. zōn vādōr hītām zēs jō. r zōndōskō. s^o lō. r tōgōn
54. ik hētām afkōrō. jō m rōlō. s^o t nevōnt of
lānōt wātōr tō gōn
55. vō. l mō. r lō kīdōhīr nīfō. s^o l mīr indēs byt
(tegenwoordig ook vērō)
56. ē. r dō pōtō zē. i nīfō. s^o l wēt || wē. nōx = wēnīg -
grē. s = grīs ||
57. dō (brōt) skōlt stē bēdōmō. vō - indēm hēt =
in het woonvertrek || bē. i dā vyzhēt ontōrdōskō. w ||
58. indāmāt izōt of ist nōx tō kō. w m tō
kātōbālō of kātō || tōsprō. s^o l ||
59. dī kōrs gēftōn gūj lēxt - nī of hē || skā. rōp ||
60. hē. i trōkōt pērt mēzōnōstōrt (dō pērt is neōw)
61. vrugrē kwām dō gēlō hī. r ālōjō. r nōdō
kēzōmīs
62. dō pōr. tōr zīn dā dān līvōn hē. r vōlmātīs
63. gō xō. x mō wēl mē gōzīnt nīkō tēgōmō
64. dō xwālōwō of xwālōwō zālō gā. w wē
tōrā. x v mō
65. gōdō tō. r vōnt nē. kō. r tō || vāndō. x ||
66. etōzē. lī ok xē. r s of xē. r kē. s
67. zōnā mō. s^o tōr is kōpōt - hē. i zēt indēm dōr
of indēs lō. r t of vā. s t
68. tīzōnā hē. tōn dā pōwēt en tīzōnō skō. nōn
ō. vōnt || zōft = zacht bō. brōd || tīzōxt wē. r ||
hē. s^o x van een paard, rustig zonder kuren ||
69. dā j nōskō lēpt vpr bō. s^o tō vut of bēzōvutō
70. dō. r tōn of zītōnōskō. r indō kan
71. ik wō dātō pōstō mōmbūf brōxt
72. ik hēpēt dōn hāt
73. ikān mē. xīn vō^r kērdō of dūwātō mīnōs
mōgōn of sōskī. tō
74. nātōskōfō s pānōwōt pērt frīdōn ē. j
kō. r || skōftē. i t ||
75. ik hē ān - of ik hē bōmbītjō kōrtō āl fān
vārdōmīdōgāf
76. dō zō. s^o n vāndō kīnīnī zōk sāl dō. r t gōwēt
(zō. s^o n is meer. vān zōn)
77. wītō (gē) gīnōrō. j mō. kōr (tō) wō. nō - mōmbō. s^o x
78. dī rō. s^o xō hē bō lān dōzōs
79. ik xōlōvōr gīnōstēⁱ kōf (stēⁱ kō stichtlicht
gedīftōngēerd) || m wō. s^o r t ||
80. tīntjō wō. r dō. ut fīzōt kōsō dō. s^o pō
81. zōn s^o gō ēnzōmōrō lō. s^o pō || hē. i hē lō. s^o pō. s^o gō ||
|| sēpō. s^o gō ||
82. dōr dīzōkō is mī m mār. j tō nēt brūk xōgōn
m bē. r m bē. zōmō tō pīlōkō (zīn gēn būsēn,
in het brōek gōwēn brāmēn)
83. dō. r tōzōnōsprō. s^o t ētī. lē. r
84. hē. i xētō zōnāmūl o. s^o pō - hē. i kwōkōtō hāt
|| hē. i tōzōnō grō. s^o tōmūl o. s^o pō || hē. i vītām
bē. i zōn hē. rⁱ l || kē. lō. r tōt = ādāmōpēl || kwō. kō =
m bē. sē. hō. ā. f. d. hārd rōpēn || skō. r. s^o wō = hūilēn ||
85. dō mīnōs wō. rō āl. n mārōt vpr xētt ēngūt
|| rē. i k ||
86. hīlīō of hīnō (dīt ācht mēn ōudē) mōnt is dīpō. x
fāndōm dōzōt

87. dijə wɛχ lɪpt kɪvm of dra.jt - dɔ:z gɔ.dɪm
 88. ɪkɔχt flɪdɔ klæ:nə ɔntɪlmkə (ɔntɪlmɔlkə
 voor koekjes)
 89. dɔmbvɪk ɪs ɪnən kɔrst χɛstɪkt
 90. zɔnlɪkə wɑ:s wɛl kɔrt mæ: tɔχ skɔn
 91. ɪndɔskɔ.j dɔ:z ɪzət ɛt bɛstə || gɔ kɪndɔt
 bɛstə ɪndɔskɔ.j gɔnzɪtə ||
 92. ɔnɔχlɪtɔr mɪtχut kɪnɔrɪχtɔ
 93. χyktɪs nɔmɔnɔn hɪ:t
 94. ɪkwɛtnɪ wɔzɔklɪm mɪt χɔn χy:ɪ^o kɔ
 95. ɔn kɔ:ˈwɔ kɛldɔr ɪsχu.t flɪzɪbɪ:ɔr
 96. ɪk mɪs ɔsɔnbɪut dɪzɪnkə ɪm wɔbɛ tɔ kɪvm
 97. ɪk mɪtɔerst ɛt fɪjɔr ɪndɔstɪl kɪrɛ.jɔ
 98. mɔn bɪj:ɔr wɑ:s mɪ:χ
 99. dɔ rɪmbɪr hɪn grɔ:ɔ tɔrɪut
 100. dɔ mɔlɔk ɪs dɪn ɛn χu:ɔr - stɪjɪtɪm ɔr (mæ:z)
 mɛ.j tɔrɪχ
 101. wɔχɔn dɪjɔrɪt ɪnɔnyz dɪχt kɪnɔ gɔ:ɔ jɔ
 (fɪt van op elkaar gemetselde stenen of betonnen
ringen, vroeger ook van zoden; anders is het:
 mɔkɔe:ˈwɛl)
 102. dɔr vɔltɪnkɪs ɔrɪm tɔ zɛgɔ - hɛ:ɪ ɪzɔnɔ
 sɔky:ɔ mɪ:ns - dɔsɔky:ɔ wɑ:zɔk
 103. hɛ:ɪ kɪm nɔ:ɪt χɪmɔny tɔlɔ:ɔt
 104. ɪnɪt ɔ.lɪjɔ zɛn bɑ:zɔgɔ dɪ vɪ:ɪs pɔ: wɔ / spɔ: wɔ.
speeksel uit de mond verwijderen, dit heet ook spirtɔ-
spɔ: wɔ is ook vomeren).
 105. dɔ rɔvdɔgɛ dɔzɔp tɔ dɔ: wɔ
 106. ɪm bɛ:st hɛnzɔ of hɛbɔzɔ ɔnstɪk fɔndɔbrɪχ
 of χɔvɔ:ɔr (vɔ:ɔr met een schip, maar ook met een
kar, bv. mɛs vɔ:ɔr, rɪtɪrɔ:ɪjɔ)
 107. gɔ mɪt ɪs nɔ ɔns fɛlɔ kɪvm kɛ: kɔ
 108. hɛ:ɪ ɪs fɔnlɔ:ɔ vɔ gɔkɪvm mɪχɔnɔ (=met zijn)
 zɔkɔ vɔl gɛlt || ɔndɪkɔ pɔrtɔmɔnɛ.j - kɪnɪpɪs-
 gɛlt bɔ:ɪ - gɛld bɪddɛl ||
 109. dɪ dɔ:ɪ ɪs fɔn lɪkɔn hɔ:ˈt (χɔmɔ:ɪkt) (ɔnɔn lɪ:ɪk =
 een beuk)
110. ɔngɔtɔ:ˈwɔ vɔdɔ vɪrɔ:ˈwɔ mɪt kɪnɔnɔ.jɔ
 111. ɪk hɛ hɪ:ɪ grɔstɔ:ɪ t χɔzɔ.jɛ mɔr t wɔs χɪn
 gɪzɔ:ɪ t of kɔ:ɪ zɔ:ɪ t
 112. dɔm bɪrɔ:ˈwɔr dɪzɪ dɔt nɔχ tɔ dɪ:ɪ zɪlm tɔ
 bɑ:ˈwɔ || pɪlɔ:ɔgɔ - ploegen ||
 113. bɔ:ɪkɔ - ɪk bɔ:ɪk - gɛ bɔ:ɪk - hɛ:ɪ bɔ:ɪk - bɔ:ɪkɪ -
 wɛlɪ bɔ:ɪkɔ - ɪk bɔ:ɪkɔ - gɔ bɔ:ɪkɔ - hɛ:ɪ bɔ:ɪkɔ -
 wɛlɪ bɔ:ɪkɔ - wɛlɪ hɛbɔ gɔbɔkɔ
 114. bɪjɔ - ɪk bɪ.j - gɛ bɪt - hɛ:ɪ bɪt - wɛlɪ bɪjɔ -
 bɪjɔ wɛlɪ - ɪk bɔ:ɔj - ɪk hɛχɔbɔjɔ - bɔjɔ zɛlɪ
 ɔ:ɔk
 115. tɪs wɛl ɔnkɔlɛ:ɪn mæ:z tɪzɔn gɪj || lɔkɔr ||
 116. gɔ kɪnt hɪ:ɪ a:ɔr kɪrɛ:ɪgɔ ɔp tɔ mɔnt (ɛ:ɪ
van krijgen is zwak diftongisch)
 117. hɛ:ɪ hɪ gɔzɛ:ɪ t dɔtɪ ɔmɔχɔl dɛnkɔ
 118. dɔ mæ:ɪ t zɪn dɔtɪ gɔlɛ: k hɔ
 119. dɔr wɔ:ɔr vɛ: f pɪrɛ:ɪs (vader van Fartwijk) of
 pɪrɛ:ɪzɔ (Zoon van Fartwijk)
 120. ɪndɔrdɪjɔn zɛ:ɪk lɪgɔ vɔl ɛkɔls
 121. t wɔtɔr ɪs ɔpɪnɔ kɔ:ɔk - t kɔktɔl || dɔlɔkɔ
dadelijk ||
 122. t hɔ:ɔj ɪs nɔχɪj:ɔn - tɪzɔk nɔχ mæ:z pɔs χɔmɔ.jɛ
 123. - mɔkɔzɔ mɛdɔndɔ:ɔjɔr of t χɛ:ɔl vɔnɔnɔ.j
 124. dɔ bɪmɪkɔ χɔldɔ:ɪs lɔ:χt of nɪ hɛndɪχ gɪjɔ
 of wɑ:ɪɔ
 125. dɔpɪstɔ:ɔr hɪzɪgɪjɔ wɛ:ɪn
 126. ɔns a:ˈwɔ hɔ:ɔs ɪs ɔfχɔbrɔmt || tɔ:ɔs = t hɪus ||
 127. dɔ rɔmɔ spɛ:tɔ ɔɛtɔ of ɔɛtɔ:ɪ vɔndɔkɪ
 (hɪj is meerw.)
 128. dɔ kɪstɔr lɔ:ɪjɛ - ɔn kɪrɔ:ɔs - t wɛ kɪrɔ:ɪs
 || mɔ:ɔs ɛnkɪv. - mɔ:ɔs mɛw. - hɔ:ɔs ɛnkɪv. - hɔ:ɔs
 mɛw. - lɔ:ɔs ɛnkɪv. - lɔ:ɔs mɛw.
 129. dɔ bɪrɪs fɔndɔ kɪp.gɔ bɪgɔ of χɛtɔ dɪɪ
 ɪndɔrt χɔwɪχt || dɔ vɪzɪχt is beter ||
 130. dɔ t wɛ dɔ:ɪ tɔrɔs k wɑ:ɪmɔ nɔ bɔ:ɔtɔ || mɔvɔ ||
 131. zɔ hɛbɔnɪm bɔntɛn bɔ: w gɔslɔ.gɔ
 132. dɔ sɔ:ɔs ɪzɔmbɪjɔ dɪn - flɔ:ɔw (ook is wɑ:ɪmɔ).

133. dā snaw lēdik llt bagzntā snawall
 134. tizən i wəχhet χəle.jə daku [dakə.w
 beklemtōonde vorm] gəzin hē
 135. ni^u w p o. ʔt wət mēlɪŋ nē.ɔ stat
 136. du.n - ɪk dugət of duwət - gē dugət - hē.ɪ
 dy.gət - wə of weli dunt - gēli dugət - xēli
 dunt - ɪk dɪnt - gē dɪnət - hē.ɪ dɪnət -
 weli dɪnənət - gēli dɪnt - xēli dɪnənət -
 dɪnɪk dā - dɪnɪt mæɪ - dɪnə xēli t
 mæɪ of mar
 137. do.ɔ³ pə - do.ɔ³ pɔpɔn of do.p kletjə - dā
 do.pfont - dā soldo.ɪ^o tə

138. dərɔə - hē.ɪ dərɔt - hē.ɪ dərɔtə - hē.ɪ hɪ gədərɔə
 139. bē.nə - ɪk bē.n - gē bēnt - hē.ɪ bēnt - wē.ɪ bē.nə -
 gēli bēnt - xēli bē.nə - bēnti - bōnti -
 ɪk hēχəbōndə.
 140. lokale Landmaten: m lē. pəss = 1/6 ha. - m haləvə
 ləpəss - (m spens = 1/4 ləpəss wordt tegenwoordig
niet meer gebruikt) - ɪ ruij = 1 are - m m bāndə = 1 ha
 141. lokale Waternamen: t k ə n ə . l = Wilhelmina kanaal -
 d ə n a . χ ə s l o ɔ p = de eekste beek (dā wɪtəɪŋ =
een gat, waarin water staat (is geen stromend
water)) - d ə b l ɛ . k = een plas, waarin men de was
spoelde - m p l ə k s l k ə . l of k ɔ . l

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is bə.st

De inwoners heten bə.ɔ

Zijn bijnaam luidt: bə.ɔ papboɔ, kə (lugmtəpəp = pap van boekweitmeel)

cbantal inwoners op 1 jan. 1956 : ± 10000

Taaltoestand. De voornaamste wijken zijn: tærɔp - d.ɪzəl - mostənbəst - dən hē.ɪ kant -
 dā spəlha.g - dā mo.ɔ³ st - dā v l ɔ . ʔ t - dā skans - kl. vər h u k - d ə m b ɔ s d ɛ : k - d ə g l ɔ . ɪ ɔ r ə .
 st ɔ . ʔ t - t f ɛ r ɪ ɔ . ʔ t = Fernhout.

De oorspronkelijke bevolking spreekt nog dialect. De voornaamste bezigheden van de bevolking:
 verwaardiging van schoenen (een gedeelte van de Pata-fabrieken is hier gevestigd) - er is ~~een~~ bestel fabriek,
 (Bricot Best) - houtwarenfabriek - klompenfabrieken (6) met ± 100 man arbeiders samen (vroeger
 veel kleine klompenmakers - van deze zijn er nog enkele over) - gemengd boerenbedrijf.

Zegslieden. 1. Franciscus Cornelius Walterus Adolfus van Cartwijk - 24 j.; hier geb.; leraar
 Ned. M.O., student a.d. Leergangen te Billung - heeft hier altijd gewoond behalve 6 jaar (com op school
 in St. Abichielsgestel); vader van hier, M. van Liempde. Spreekt thuis Bests.

2. Johannes van Cartwijk; 68 j.; hier geb.; boer; heeft hier altijd gewoond; V. en M. van hier;
 spreekt gewoonlijk Bests (vader van 1).

3. Pieter Jysbertus Schepens; 78 j.; vroeger boer; heeft hier altijd gewoond; V. en M. van hier;
 spreekt gewoonlijk Bests (oom van 1, maar hoort niet tot het gezin van 1 en 2)